

Virserums hembygdsblad 4/20

Holms möbelfabrik

Det har som bekant funnits många möbelfabriker i Virserum. Den största och mest kända var "Bolaget" men det fanns även många andra. En av de större var Holms.

Möbeltillverkningen startade i blygsam omfattning 1920 i en uthuslänga på Storgatan 50. Det var Karl Holm som då började verksamheten på tomten till den fastighet han då bebodde. 1930 stod fabriken vid Målillavägen färdig och denna har sedan byggts till i flera olika etapper. Ett större nybygge gjordes 1962 och där finns i dag Coop:s affär. Sedan Rydhs fabriker flyttat till Huskvarna övertogs dessa lokaler 1965.

Företaget tillverkade främst soffgrupper och bäddsoffor, de flesta i design av Erik Zackrisson och Gunnar Lundgren. Under 50-talet tillverkade företaget årligen ca 7000 bäddsoffor. Försäljningen var i första hand inriktad på Sverige och man har tre egna långtra-dare som svarar för transporterna. Exporten var till en början inriktad på Skandinavien och Schweiz men utökades på 1950-talet till många länder i Europa.

Företaget hade som mest 130 anställda (1968) och var tidvis det största industriföretaget i Virserum. Under 1970-talet försämrades dock den ekonomiska situationen för företaget och antalet anställda minskade successivt. När Nybro Konsultbyrå köpte företaget hösten 1973 var ett 60-tal personer anställda. Till en början lyckades de nya ägarna att driva företaget med vinst men hösten 1978 gick man i konkurs. De sista arbetarna lämnade verksamheten i mars 1979.

Efter konkursen stod fabrikslokalerna tomma. Det fanns tankar på att bygga om dem till ett industrihotell. Den äldre fabriksbyggnaden, som var nedgången, revs i november 1984, medan den nyare delen numera inrymmer Coop.

Svartbygget på Kyrkogatan 32

När Virserum blev municipalsamhälle 1918 skulle samhället bl.a. tillämpa de bestämmelser som fanns om byggnadslov. En byggnadsnämnd inrättades men den kunde inte bevilja byggnadslov förrän en stadsplan för samhället hade blivit godkänd. Och det skulle dröja till 1931. Under tiden var det länsstyrelsen som beviljade byggnadslovet efter att byggnadsnämnden hade yttrat sig i ärendet.

Ett av de mer kniviga ärendena som byggnadsnämnden hade att hantera gällde huset på Kyrkogatan 32.

Kyrkogatan förevigad av Reuben Hedin. Nr 32 är det vita huset till vänster på tavlan.

Enligt byggnadsnämndens protokoll den 29 juli 1929 hade nämnden sammankallats med anledning av att förre lantbrukaren Ossian Pettersson utan nämndens hörande hade uppförts ett boningshus.

Vem var då denne lagbrytare? Enligt en beskrivning 1896 över "beskaffenheten af delegarnes i Hvensjögle laga byggnader, trädgårdar eller andra nyttiga anläggningar" ägde Pettersson 1/8 mantal i Vensjögle med en mangårdsbyggnad av timme under tak av jord och bräder, 9.20 m lång, 5.60 m bred och 4.4 m hög. Huset bestod av våningar och innehöll i undre våningen ett rum och kök och i den övre våningen två rum och förstuga. Varför han så småningom avvecklade lantbruket och byggde ett boningshus i Virserum lär vi aldrig få veta.

Sedan byggnadsnämnden vid sitt sammanträde i juli 1929 överlämnat ärendet till Länsstyrelsen begärde man in ett yttrande av Pettersson, I detta framhöll han bl.a. att bygg-

nadsnämnden inte nekat honom att bebygga tomten. Detta var visserligen korrekt men å andra sidan hade nämnden inte lämnat något byggnadslov till husets uppförande. Däremot hade nämnden medgivit att Pettersson fick påbörja grunden till huset. Anledningen härtill var att de arbetare, som skulle utföra jobbet, var arbetslösa och behövde sysselsättning. Ett villkor för att få påbörja grunden var att Pettersson omgående ansökte om byggnadslov. Och det var här det började bli problem. Trots flera påminnelser inkom Pettersson varken med byggnadslovsansökan eller ritningar. Visserligen påstod Pettersson att han lämnat ritningarna till byggmästaren, men nämnden konstaterade att den varken hade skyldighet, tid eller lust att hos de olika byggmästarna ta reda på vem han bygger hus åt.

Sedan följde ytterligare skriftväxlingar mellan nämnden, Pettersson och länsstyrelsen innan byggnadsnämnden den 23 september 1929 beslutade att "ålägga Pettersson att till nämnden omedelbart inkomma med fullständiga ritningar och nödig beskrivning, allt enligt 3de kap. 37 § i lagen om Kungl. Maj:ts Byggnadsstadga för rikets städer av den 8 maj 1874". En viss effekt hade tydligen nämndens beslut för vid sammanträdet den 28 oktober 1929 förelåg en muntlig begäran om byggnadslov. Vid detta sammanträde konstaterades att boningshuset, utan nämndens hörande, är i det närmaste uppförd samt att det inte fanns något att anmärka på den ritning som lämnats in. Byggnadsnämnden tillstyrkte därför hos länsstyrelsen att byggnadslovet skulle beviljas (det var länsstyrelsen som fattade det formella beslutet).

Men även i fortsättningen vållade Ossian Pettersson bekymmer. 1937 konstaterade nämnden att han företagit vissa ändringar och tillbyggnader av uthusen, trots nämndens muntliga förbud. Året därpå uppstod en tvist om den mur Pettersson hade uppfört. Men samma år skötte sig Pettersson och begärt tillstånd att uppföra en balkong, något som också beviljades.

Det kan tilläggas att huset, som fortfarande står kvar, var ett av de första i Virserum där centralvärme installerades från början. I källarvåningen installerades samtidigt en modern vattenklosett.

Till sist

Kan konstateras att världens näst fagraste härstammar från Virserum. Det kunde man läsa i tidningarna 1929. Det handlade om miss Irene Ahlberg från New York som blivit god två i världsmästerskapstävlingarna i kvinnofäring i Galveston, Texas, där en fröken Goldarbeiter av misstag blev etta. Tidningarna anser att om inte skönhetsjuryn varit rädd att bli misstänkt för partiskhet, hade den i Amerika födda men svenskättade miss Ahlberg utan tvivel blivit förklarad för världens skönaste kvinna. Den rätt lyckade missen är av äkta svensk härstamning, i rätt nedstigande led från Virserum, där hennes pappa, Ernst Ahlberg, som nu är köpman i New York, är född.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 100 kr på bg 5241-0263.